

CO PÍŠÍ JINDE

Česká cena za architekturu 2023

Hlavní cenu porotci udělili Lukáši Ehlovi, Tomáši Koumarovi, Ladislavu Dvořákovi a Ladislavu Šaškovi z ateliéru Ehl & Koumar Architekti za návrh **Lávky v Litomyšli** [2022]. Nová lávka s výtahem nahradila původní nadchod z roku 1981 a zajišťuje pěší bezbariérové spojení dvou částí města rozetnutých rušnou komunikací, lokalitu kolem městského úřadu a samotné (historické) centrum Litomyšle. Subtilní ocelová konstrukce lávky je ne-

sená masivními pilíři z pohledového železobetonu. Převýšený pylon výtahu je umístěn v ose původního schodiště a nese vlastní konstrukci lávky. Jednoduchý charakter stavby oživují grafiky Ivany Šrámkové. Podle porotců je lávka „*produktem komunity, která časem vytvořila z architektury významnou součást svého veřejného života, předmět společné občanské vize budoucnosti*“. Porotci dále ocenili, že je „*působivým příkladem tvůrčí spolupráce mezi architektem, inženýrem, umělcem a občany města*“. „*Dobrý most je jako dobrý skutek v nevládném světě,*

altruistická investice do veřejného prostoru, způsob, jak propojit lidi a místa, navržený tak, aby byl příjemný na pohled i jako zážitek,“ uvedli porotci při hodnocení vítězného díla. „*Nová litomyšlská lávka je přesně taková: zcela přesvědčivá syntéza architektury, inženýrství a urbanismu, která spojuje dvě části města, něco jako novodobá verze Karlova mostu v Praze,*“ dodali.

Čestné ocenění Finalista České ceny za architekturu 2023 získalo kromě vítězné stavby pět dalších různorodých děl. Porotu zaujalo **Sídlo Kloboucké lesní v Brumově-Bylnici** [2022] navržené Janem Machem a Janem Vondrákem z ateliéru Mjölks architekti. Sídlo společnosti zabývající se dřevovýrobou z lokálních zdrojů je výkladní skříní podniku, architekti při jeho návrhu využili dostupné produkty z katalogu. Porotci ocenili, že „*z hlediska ekologické udržitelnosti jde o vynikající projekt*“. A nejen to. „*Vytvořit elegantní stavbu ze dřeva je výzva a v tomto konkrétním případě záleží na velikosti. Díky mnoha žebrům vznikají krásné perspektivní pohledy a stavba zapadá do měřítka okolní krajiny,*“ uvedli.

Finalistou se stala dále **Rekonstrukce historické budovy bývalých jatek pro účely galerie Plato Ostrava** [KWK Promes, 2022]. Projekt vzešel z architektonické soutěže. Cílem bylo zachránit cenný objekt historických jatek. Tvůrčí tým vedený Robertem Koniecznym podle poroty dokázal naplnit očekávání, že se objekt stane novým ústředním bodem Ostravy „*přeměnou uzavřených, zchátralých a hrozivých jatek ve snadno přístupnou a přívětivou galerii*“. Porotci vyzdvihli, že „*konfrontací a hrou s rozdílly mezi minulostí a současností zaujímá galerie Plato Ostrava osvěžující a vyvážený postoj v debatě o konzervaci, renovaci a obnově*“.

Další finalista, **Památník tří odbojů** [2022] je prací Kláry a Tomáše Hradečských a jejich týmu z ateliéru IXA. Památník vznikl v areálu statku rodiny Mašínů v Lošanech. Jeho prostřednictvím má být uchována památka a odkaz generálmajora Josefa Mašína a jeho rodiny. Památník

Foto: Tomáš Souček

Foto: Archiv Městského úřadu v Litomyšli

Smetanova lávka v Litomyšli

Kloboucká lesní, s. r. o., Brumov-Bylnice

tří odbojů reflektuje mimořádnou situaci, kdy lze číst moderní historii Československé a České republiky skrze osudy jedné selské rodiny a jejich souputníků. „Tento projekt je nádherný,“ konstatuje porota. „Nechat starý statek rodiny nastříkat betonem není jen radikální aplikací osvědčeného technického řešení používaného pro ruiny, ale také řešením zdůrazňujícím hrůzu a krásu příběhu zároveň, je to pozoruhodná inovace přístupu k péči o památku, která vytváří působivé prostory a abstraktní skulpturu, jež nás dojmá a nutí k zamyšlení,“ oceňují porotci.

Finalistou se staly také **Zahrady se hřbitovem** v Praze-Suchdole [2022]. Realizace navržená Václavem Šubou a Jakubem Červenkou (Objektor Architekti) je vítězným projektem vzešlé z architektonické soutěže. „Architektonické řešení a estetika hřbitova působí přirozeně, vše je navrženo citlivě ke stávající krajině, jakoby se ani nic nezměnilo,“ uznala porota. „Důraz je kladen na nejmenší prvky, zde je interiérová architektura kvalitou v exteriéru. Kvalitní jsou také detaily ve hřbitovních zdech jako vodovodní kóhoutky, místa k sezení a jednotný vizuální styl nápisů na náhrobních kamenech,“ uvedli dále porotci, kteří oceňují pozornost autorů věnovanou detailům.

Mezi finalisty zařadila porota také **Rozšíření lodžii panelového domu v Praze** [2021] od autorů z ateliéru re:architekti studio. „Na první pohled nenápadný projekt je kvalitním příkladem minimálního zásahu, který vytváří maximální užitnou hodnotu,“ uznali porotci, kteří ocenili,

že projekt vznikl „příkladným procesem hledání konsenzu mezi vlastníky bytů“.

Čestné uznání

Porota udělila čestné uznání **Veřejnému prostranství mezi školami v Červeném Kostelci** [2021 architekti, 2022]. Projekt vzešel z architektonické soutěže a porotci ocenili přístup autorů i investora k veřejnému prostoru. „Prostor vypadá a působí jako demokratická agora, která propojuje okolní veřejné budovy, jako je škola, městské divadlo, restaurace a pavilon s cukrárnou. Nejdůležitější je však to, že spojuje lidi. Pomocí dobře naprogramovaného a navrženého veřejného prostoru a polootevřeného pavilonu cukrárny se podařilo integrovat život školy do života města a naopak,“ míní porota.

Pět cen partnerů

V České ceně za architekturu se udělují rovněž Ceny partnerů. Cenu Ministerstva pro místní rozvoj ČR za prosazování kvalitní výstavby prostřednictvím architektonických soutěží získal projekt **SOKEC – Společensko-kulturní centrum** [caraa.cz, 2021]. Vzniklo v objektu zchátralé sokolovny v centru Hrušovan u Brna, obce postrádající klasické náměstí, jehož roli plní právě areál nového společensko-kulturního centra. Podle hodnotitelů „následováním principem je obnova zanedbaného území, kdy stavba vznikla na místě dožilé sokolovny v historické zástavbě obce. Je tak zachována paměť místa, které bylo ke společenskému a kulturnímu účelu dlouhodobě využíváno“. Současně je „příkladem vhodného postupu přípravy veřejných investic, kdy jeho realizaci předcházela

architektonická soutěž“. Ministerstvo pro místní rozvoj „oceňuje umírněný, ale reprezentativní výraz objektu, vhodné měřítko stavby reflektující okolní zástavbu i propojení interiéru s exteriérem jak směrem do ulice, tak do zahrady, která tvoří důležitou součást projektu“.

Cena Ministerstva průmyslu a obchodu ČR za příkladnou revitalizaci brownfieldu patří **Gočárově galerii** v Pardubicích [Transat architekti, 2022]. Ta je součástí unikátního brownfieldu Automatických mlýnů bratří Winternitzů, který se podařilo zachránit a příkladně zrekonstruovat na moderní kulturně-společenskou městskou čtvrť pomocí partnerství veřejného, soukromého a neziskového sektoru (Mariany a Lukáše Smetanových, statutárního města Pardubice a Pardubického kraje). MPO ocenilo, že „díky promyšlené koncepci zadavatelů a spolupráci s předními českými architektonickými ateliéry vzniká výjimečný projekt, který nenásilně propojuje jednotlivé budovy, veřejný prostor i náplavku řeky Chrudimky“. Hodnotitelé dále uznali, že „na obnově objektu bývalé mlýnice je patrné detailní pochopení Gočárový kompozice“.

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR udělila Cenu za citlivé a šetrné řešení stavby ve venkovském prostředí realizaci **Společenského sálu Farního centra v Lidečku** [studio AEIOU, 2022]. Hodnotitelé ocenili „zejména hmotové i materiálově citlivé řešení v exponované části obce“. Přestože je objekt občanské vybavenosti umístěn na vyvýšeném místě ve svahu, nekonkuruje svojí hmotou kostelu sv. Kateřiny Alexandrijské ani historické budově fary. Architektura společenského sálu pracuje se symbolikou procesní cesty a vytváří veřejný prostor na místě, kde dříve stávalo kulturní centrum z 50. let 20. století. „Díky promyšlenému konceptu veřejných prostranství dochází k úzkému kontaktu a propojení stavby a lidí s okolní krajinou,“ je oceněn návrh realizace.

Cenu společnosti Central Group za inovativní přístup k řešení nového bydlení obdržel projekt **Holečkova 26**, novostavba pětipatrové polyfunkční budovy v Praze [DAM architekti, 2022]. „Architektura domu je charakteristická použitím subtilních ocelových konstrukcí, které vytvářejí dojem prostorové přímkové

plochy,“ konstatují hodnotitelé a oceňují, že „polyfunkční objekt Holečkova 26 je zdařilou ukázkou ambiciózní solitérní vestavby do struktury města.“

Cenu společnosti Vekra za povýšení elementárního stavebního prvku na umění získala realizace **Fibonacci** [Marco Maio Architects, 2022], terasovitý vinohrad v Praze se zakomponovanou Fibonacciho spirálou. Stavební zásah byl plně předurčen původními historickými prvky. Ty byly buď odkryty a zachovány, nebo obnoveny či nově interpretovány. „*Hmota obyčejného kamene byla přetavena v krásu, funkčnost, dlouhodobost a hloubku detailu,*“ bylo oceněno, stejně tak, že bylo možné „*něco elementárního povýšit na umění, na hodnotu, která nepodléhá době ani trendům*“.

V rámci České ceny za architekturu bylo letos také tradičně uděleno ocenění za Výjimečný počín, které již v červnu na nominačním večeru ČCA obdrželi za své aktivity architekti **Miroslav Vodák** a **Tomáš Zdvihal** ze spolku CBArchitektura. Od roku 2012 se věnují propagaci kvalitní architektury a podpoře architektonických soutěží.

[ČKA, 9. 11. 2023]

Budova Organica v Ostravě

Organica platí jednoznačně za jeden z nejvýraznějších projektů Moravskoslezského kraje. Dne 11. října 2023 otevřela své brány na náměstí Biskupa Bruna v Ostravě. Autorem Organicy je ateliér Schindler Seko architekti.

„*Výjimečná lokalita, vysoká kvalita stavby a excelentní architektura jsou podle mě největším lákadlem pro zákazníky a klienty,*“ poznamenává výkonný ředitel Contery Dušan Kastl. Tím kardinálním klientem budovy je severská firma Tietoevry, která v Organice zaujímá přibližně dvě třetiny budovy. „*Přesun do Organicy představuje důležitý krok ve vývoji naší společnosti. V roce 2004 jsme v Ostravě začínali s padesáti zaměstnanci a od té doby jsme se rozrostli na největší centrum Tietoevry v Evropě. Budova Organicy reflektuje aktuální trendy pro hybridní způsob práce*

Zdroj: Schindler-Seko architekti

a poskytuje potřebný komfort pro naše zaměstnance. Významnou roli v našem rozhodování hrály také vlastnosti budovy ve vztahu k životnímu prostředí, které se slučují s dlouhodobými hodnotami naší společnosti. Proto jsme se rozhodli přestěhovat do nejmodernějších prostor v centru Ostravy,“ říká country lead za Tietoevry Czechia Petr Lukasík.

Orientace na rozvoj regionu Contera si všímá, že se Ostrava postupně posouvá dopředu, oprostuje se od těžkého průmyslu, pracuje na proměně zeleně, parků a dalšího veřejného prostoru a přetváří se v moderní metropoli západního stříhu. „*Contera se v Ostravě dosud soustředila převážně na development průmyslových parků, které jsou ale důležitým odrazovým můstkem pro rozvoj služeb s vyšší přidanou hodnotou. Město je také důležitým obchodním uzlem v rámci střední Evropy a součástí aglomerace s několika miliony lidí. Jsme rádi, že s naší Organicou jsme k tomu rozvoji přispěli,*“ doplňuje výkonný ředitel Contery Dušan Kastl. Celý projekt vyšel přibližně na 1,5 miliardy korun.

Organica = inteligentní a šetrná Organica nevyrostla na „zelené louce“, ale spolu s okolními objekty zaplnila místo po bývalé koksovňě Karolina. „*Jedná se tedy o finální fázi revitalizace obrovského brownfieldu v samotném centru třisetitisícového města. Kdysi těžký průmysl, dnes obchodně-administrativní centrum doplněné o rezidenční funk-*

ci. Proměna celého území v porovnání s minulostí je zcela zásadní,“ komentuje projektový ředitel Contery Martin Budina. S tím jdou ruku v ruce rovněž moderní technologie Organicy a zejména její ohleduplnost k životnímu prostředí. „*Budova disponuje vlastní aplikací pro chytré telefony, která spojuje uživatele objektu a usnadňuje jim tak fungování v Organice. Na střeše zase najdete fotovoltaickou elektrárnu zajišťující částečnou energetickou soběstačnost, což nebývá pro tento typ objektů zvykem. Zeleň je zavlažována pomocí dešťové vody. Nesmíme zapomenout na vzduchotechniku s inteligentní distribucí čerstvého vzduchu, která díky čidlům posílá vzduch primárně tam, kde jsou lidé a kde je ho tím pádem potřeba. V neposlední řadě se budova pyšní prestižním certifikátem BREAAAM na úrovni Excellent, jenž podtrhuje její šetrnost k životnímu prostředí,*“ shrnuje Martin Budina.

[StavbaWEB, 19. 10. 2023]

Architektonickou soutěž na nové budovy na Letišti Praha vyhrál ateliér MVRDV

Architektonickou soutěž Letiště Praha na nové budovy vyhrál nizozemský ateliér MVRDV ve spolupráci s firmou NACO. Návrh rozšiřuje Terminál 1 o novou budovu pro centrální bezpečnostní kontrolu, nové obchodní plochy

a salonky. Přibude také budova s hotelem, konferenčním centrem a parkovištěm. Nové budovy jsou součástí investičního plánu, který letiště nedávno představilo. Do roku 2033 chce investovat do svého rozvoje 32 miliard korun.

Pražské letiště si od nových staveb slibuje posílení provozní flexibility. Podle místopředsedy představenstva Letiště Praha Jiřího Krause soutěž přilákala mimořádný zájem architektů, včetně těch zahraničních. „Objekt centralizované bezpečnostní kontroly Terminálu 1 se společně s částečně rozpracovaným řešením pro rozšíření Terminálu 2 stane základním kamenem rozsáhlé mozaiky strategicky významného projektu dobudování

kapacit letištních terminálů,“ uvedl Kraus.

„Díky rozšíření terminálů bude možné odbavit v dopravní špičce za hodinu dvakrát více cestujících. Nyní je maximální propustnost 4 400 lidí za hodinu, po rozšíření by měla být 7 220,“ uvedl nedávno generální ředitel Letiště Praha Jiří Pos při představení investičního plánu. Na Terminálu 1 by měla vzniknout Centrální bezpečnostní kontrola, stejně jako je na Terminálu 2. Nyní jsou na Terminálu 1 bezpečnostní kontroly až u jednotlivých bran.

Spoluzakladatel ateliéru MVRDV Winy Maas uvedl, že dnes většina zážitků

z letišť postrádá vazbu na dané místo nebo pocit sounáležitosti ze strany cestujících. „To se v Praze brzy změní. Při průchodu bezpečnostní kontrolou budete obklopeni zelení české krajiny – na stropě, který ji zobrazuje, i na okolních prostranstvích, kde se nacházejí rostliny typické pro český biotop. Takový zážitek vám dodá pocit klidu a sounáležitosti,“ řekl.

Dalšími týmy oceněnými v architektonické soutěži Letiště Praha jsou české studio Perspektiv ve spolupráci s norskými architekty Nordic Office of Architecture a kancelář Aulík Fišer architekti.

Letiště Praha chce investicí 32 mld. Kč do roku 2033 navýšit kapacitu na 21,2 milionu cestujících ročně. Mimo navyšování počtu přímých spojení z Prahy chce letiště také rozšířit možnosti parkování či komerčních prostorů. Například z nynějších 6 500 parkovacích míst by jich mělo do roku 2030 být 10 000, plocha salonků by se měla zpětinásobit na 10 500 m² či plocha restaurací se zvýšit o 5 000 m² na 16 000 m².

Letos letiště předpokládá odbavení 13,6 milionu cestujících, což by byl nárůst o téměř tři miliony oproti loňsku. S návratem k předcovidovým číslům letiště počítá v roce 2026. V příštím roce cílí letiště na odbavení 14,9 milionu cestujících.

[archiweb, ČTK, 26. 10. 2023]

Zdroj: ČTK

TISKOVÉ ZPRÁVY

MMR připravilo moderní vyhlášku o požadavcích na výstavbu. Ubylo paragrafů – výstavba se zrychlí a zjednoduší

MMR odeslalo Legislativní radě vlády návrh vyhlášky o požadavcích na výstavbu. Jedná se o prováděcí právní předpis nového stavebního zákona, který sjednocuje a redukuje dnešní roztržitou právní úpravu pro všechny druhy

staveb do jednoho předpisu. Ministerstvo pro místní rozvoj předpokládá, že vyhláška spolu s dalšími prováděcími předpisy nového stavebního zákona nabude účinnosti 1. 7. 2024. Zároveň bude až do 1. 7. 2027 platit přechodné období, během kterého bude možné použít dokumentaci podle dnes platných předpisů.

Vyhláška rozvíjí zákonem dané základní požadavky na výstavbu, které stanovuje jednoznačně, moderně, technicky reálně a ekonomicky únosně pro ochranu veřejných zájmů ve výstavbě. Obsahuje například požadavky na vymezení pozemků, umístování a technické parametry staveb. Současně sjednocuje dnešní roztržitou právní úpravu inte-

grací požadavků staveb, které jsou dnes stanoveny jinými právními předpisy. Jde například o technické požadavky na vodní díla, bazény, koupaliště a sauny.

Ministerstvo pro místní rozvoj připravuje také další prováděcí právní předpisy nového stavebního zákona. Do meziresortního připomínkového řízení předloží do konce letošního roku vyhlášku o dokumentaci staveb, která stanoví rozsah a obsah projektové dokumentace. I tento předpis přinese zásadní zjednodušení, protože bude nutné vyhotovit pro účely povolení pouze jednu dokumentaci. Nová vyhláška počítá s rozšířením dokumentace pouze pro územní rozhodnutí, které bude obsahovat

vat také požární bezpečnost a detailnější technické řešení záměru umožňující posouzení jeho mechanické odolnosti a stability.

Kromě toho MMR připravuje vyhlášku o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a jednotném standardu. Ta bude podrobněji upravovat obsah územně analytických podkladů, formáty údajů o území a podmínky jejich poskytování, obsah a strukturu zadání územně plánovací dokumentace nebo její změny a náležitosti jednotného standardu. V přípravě je také vyhláška o stanovení stavebních úřadů obcí I. a II. typu, které vykonávají působnost stavebního úřadu, a stanovení jejich správních obvodů.

MMR v uplynulých týdnech zaznamenalo v některých médiích zavádějící zprávy, že začátek účinnosti nového stavebního zákona budou od 1. 1. 2024 doprovázet zmatky v dokumentaci staveb a prováděcích předpisech. Resort toto ošetřil v přechodných ustanoveních k novému stavebnímu zákonu. Zavedl mimořádně dlouhé přechodné období, během kterého bude možné použít dokumentaci podle dnes platných prováděcích právních předpisů, a to až do 1. července 2027.

[MMR, 13. 11. 2023]

MMR rozdělí obcím 135 milionů Kč na digitalizaci územních plánů

Ministerstvo pro místní rozvoj poskytne obcím do 5 000 obyvatel 135 milionů Kč na zpracování nového územního plánu nebo převod toho stávajícího do souladu se standardem. MMR eviduje po skončení výzvy celkem 836 přijatých žádostí o dotaci.

„Dobře si uvědomujeme, že standardizace plánů představuje značnou finan-

ční zátěž. Větším obcím jsme na začátku roku nabídli podporu z Integrovaného regionálního operačního programu. Ty menší teď získají finanční prostředky ze státního rozpočtu. Zájem o dotaci byl opravdu velký. Částku jsme proto navýšili z původních 90 milionů korun na 135 milionů,“ uvedl místopředseda vlády pro digitalizaci a ministr pro místní rozvoj Ivan Bartoš.

Od prvního ledna 2023 mají obce povinnost převést v případě změny svůj územní plán do jednotného digitálního standardu. Ten má umožnit kvalitnější rozhodování veřejné správy a přípravu investic v území. Ministerstvo pro místní rozvoj proto v březnu vyhlásilo průběžnou výzvu v podprogramu Podpora územně plánovacích dokumentací obcí, který je součástí programu Podpora územně plánovacích činností obcí 2023+. O dotaci mohly žádat pouze obce s 5 000 obyvateli nebo méně.

Resort v rámci výzvy podpoří dvě aktivity. V prvním případě je to vytvoření územního plánu podle jednotného digitálního standardu. Týká se obcí, které žádný územní plán nemají, nebo ho zastupitelstvo schválilo před 1. 1. 2007. U druhé aktivity obec dosud nesmí mít zpracovaný územní plán v jednotném standardu a realizuje změnu v územním plánu, který byl vydán po 1. 1. 2007.

[MMR, 6. 11. 2023]

MMR přešlo jako první resort na doménu gov.cz, následovat budou i ostatní ústřední orgány státní správy

Od středy 11. října 2023 fungují webové stránky Ministerstva pro místní rozvoj na společné doméně mmr.gov.cz a stránky IROP na irop.gov.cz. V následujících měsících ještě dojde ke změ-

ně e-mailových schránek pod doménu @mmr.gov.cz. Celostátní orgány státní správy mají naplánované závazné termíny migrace do konce roku 2024, s výjimkou MPSV, které bude migrovat do poloviny roku 2025.

Přechodem na doménu gov, kterou už používá většina států Evropské unie a NATO, se zvýší uživatelská přívětivost i kybernetická bezpečnost a do budoucna tento krok přinese také úspory. „Neustále se zvyšuje počet různých kybernetických útoků, díky společné doméně budou vůči nim stránky státních úřadů odolnější. Navíc každý bude mít na první pohled jistotu, že se skutečně jedná o stránky nebo e-maily státní správy. Výrazně se tím omezí riziko různých podvodů. Úřady zase nebudou muset provozovat vlastní DNS infrastrukturu. To zvyšuje bezpečnost, zpřehlední jim to fungování a navíc ušetří,“ vysvětlil místopředseda vlády pro digitalizaci a ministr pro místní rozvoj Ivan Bartoš.

Záměr migrace ústředních orgánů státní správy na jednotnou státní doménu gov.cz schválila vláda letos v lednu, v polovině srpna pak na návrh ministra Bartoše následovalo schválení závazného harmonogramu. V té době už některé instituce své webové stránky na gov.cz měly, například Digitální a informační agentura, Digitální Česko, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, Úřad průmyslového vlastnictví nebo Finanční analytický úřad. Do konce roku 2023 se k nim vedle MMR přidají Úřad vlády, Ministerstvo zahraničních věcí nebo například Národní bezpečnostní úřad. Do poloviny příštího roku se připojí středně velké ústřední orgány státní správy. Velká ministerstva a státní úřady mají na migraci čas až do konce roku 2024. Staré domény budou přesměrovány na nové a udržovány do roku 2030.

[MMR, 16. 10. 2023]